

Wisselwerking onderzoek en praktijk via klankbordgroepen

Nico Verdoes

Het Praktijkonderzoek Veehouderij doet veel onderzoek in opdracht van de Productschappen voor Vee, Vlees en Eieren (PVE). Voor het begeleiden van dat onderzoek zijn klankbordgroepen ingesteld. Na ruim een jaar werken met deze klankbordgroepen is de conclusie wel duidelijk: het is een nuttig instrument om de kwaliteit van het onderzoek te verhogen.

Meningen uit de praktijk

De varkenshouderij is sterk in beweging. Overheid en markt (via de keten) laten hun invloed gelden. Op de primaire bedrijven maken de ondernemers keuzes binnen dit krachtenveld. Eén van de doelstellingen van het Praktijkonderzoek is: met objectieve informatie de varkenshouders ondersteunen in de keuzes die gemaakt moeten worden. Voorwaarde daarbij is dat het onderzoek inspeelt op en rekening houdt met de actuele en toekomstige ontwikkelingen in de sector. Om bij de uitvoering van het onderzoek voldoende aansluiting te blijven houden bij die ontwikkelingen is het belangrijk regelmatig de mening vanuit de sector te horen. Op deze manier wordt een efficiënte en effectieve inzet van onderzoeksbudget nagestreefd.

Klankbordgroepen

In overleg met het PVE is er voorslagnog voor gekozen om drie klankbordgroepen in te stellen. Dit aantal kan uiteraard in de toekomst veranderen, afhankelijk van de te onderzoeken thema's. De klankbordgroepen zijn:

- Voeding
- Economisch duurzame varkenshouderij
- Huisvesting en milieu

In elke klankbordgroep hebben zitting: twee varkenshouders namens de NVV, twee varkenshouders namens de LTO, de onderzoekskoördinator van het PVE, de projectmanager van het PV voor het betreffende expertisegebied en het afdelingshoofd. Tijdens de vergaderingen zijn meestal ook onderzoekers aanwezig om een specifiek onderzoek toe te lichten.

Signaalfunctie

Een klankbordgroep vervult een signaalfunctie richting het Praktijkonderzoek Veehouderij, uitvoerder van het onderzoek. Dit betekent dat de klankbordgroep:

- Problemen in de praktijk signaleert, waarop vanuit het onderzoeksproject kan worden geanticipeerd;
- Suggesties aandraagt voor onderzoek die kunnen bijdragen aan het realiseren van de doelstelling van het project;
- Kennis neemt van de resultaten van het onderzoek en suggesties doet voor een praktische vertaling van de onderzoeksresultaten.

Kleine groep zeugen aan een lange trog met brijvoer

Zeugen in groepshuisvesting met Fit-Mix-voersysteem

De formele aansturing en begeleiding van het onderzoek gebeurt door de Commissie Varkenshouderij van het PVE. Een tweetal voorbeelden toont aan wat de nuttige functie van een klankbordgroep kan zijn.

Lange trog

Het project economisch duurzame varkenshouderij is een meerjarig project (alleen dat al vraagt om begeleiding!) waarin gezocht wordt naar kostprijsverlaging in de zeugenhouderij en vleesvarkenshouderij. In de zeugenhouderij is onderzoek verricht naar goedkope voertechnieken voor zeugen in groepshuisvesting. Hierbinnen is gekeken naar drie technieken: droogvoeding met dierherkenning via een nippelsysteem, droogvoeding zonder dierherkenning via een droogvoerbak met kleine voerporties en instelbare wachttijden tussen de porties, en brijvoeding zonder dierherkenning via een lange trog waarbij eenmaal per dag uitgedoseerd wordt. Na meerdere ronden blijkt dat onder de omstandigheden van Praktijkcentrum Sterksel bij de droogvoerbak zonder dierherkenning de voeropname tussen de zeugen een te grote variatie kent. Wetend dat het project eind 2003 afloopt, sta je als onderzoeker voor de vraag: hoe nu verder in 2003? Binnen de klankbordgroep is de keuze voorgelegd: toch doorgaan met

de voerteknik, óf het onderzoek afsluiten, óf een nieuw voersysteem installeren in 2003. De klankbordgroep benadrukte het belang van dit onderzoek voor de praktijk en kon veel praktijkervaringen inbrengen. Unanieme conclusie was: probeer een andere goedkope techniek te ontwikkelen in 2003. Als dat perspectiefvol lijkt, wordt het onderzoek in 2004 verlengd. Uit de 8 tot 10 varianten viel de keuze van de klankbordgroep op een droogvoeding zonder dierherkenning via een lange trog vanwege de lage kosten en de mogelijkheid voor inpassen in bestaande stallen. De uitvoering van deze trog zal de komende tijd ontwikkeld worden.

Hokindeling

Een tweede voorbeeld betreft de ammoniakemissie in deze goedkope groepshuisvestingssystemen. Gebaseerd op praktijkervaringen had de klankbordgroep huisvesting en milieu aangegeven dat de onderzoeksomstandigheden niet optimaal waren. Het onderzoek naar de emissie wees dat ook uit: te veel bevuilding en een te hoge emissie. In overleg met de varkenshouders uit de klankbordgroep wordt nu een nieuw onderzoek opgezet, waarbij de onderzoeksomstandigheden en hokindeling zodanig gekozen wordt dat hokbevuilding tot een minimum wordt beperkt.

